

СТ А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Валентина Любенова Николова-Алексиева,
Университет по Хранителни Технологии - Пловдив,
Професионално направление 3.8. Икономика
Научна специалност „Икономика и управление“ (Бизнес икономика,
Корпоративно управление)

Относно: конкурс за доцент в област на висшето образование 3. Социални,
стопански и правни науки, професионално направление
3.8. Икономика, „Икономика и управление (селско стопанство)“
обявен от Аграрен университет– Пловдив

1. Общо представяне на процедурата и кандидата.

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „Доцент“ по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8 Икономика (Икономика и управление (селско стопанство)“ е обявен за нуждите на катедра „Икономика“, Аграрен университет (АУ)- Пловдив в ДВ, бр. 99 от 21.11.2025 г. Участвам в състава на научното жури по конкурса, съгласно Заповед № РД 16-134/26.01.2026 на Ректора на АУ.

В конкурса участва само един кандидат – гл. ас д-р Крум Христов Христов от АУ – Пловдив. Кандидатът придобива висшето си образование в Аграрен университет – Пловдив, където последователно придобива образователно-квалификационните степени „Бакалавър“ по „Аграрна икономика“, през 2004 г. и „Магистър“ по „Мениджмънт на агробизнес организациите“ и „Магистър“ по „Счетоводство и контрол“ през 2007 г.

През периода 2015 – 2018 г. е докторант в катедра „Икономика“ на АУ-Пловдив. Успешно защитава докторска дисертация на тема „Възможности за развитие на фамилените земеделски стопанства“ и през 2018 г. придобива ОНС „Доктор“ по научна специалност „Икономика и управление (селско стопанство)“.

Професионалната му реализация започва през 2006 г., като експерт в Областна дирекция „Земеделие и гори“ гр. Пловдив, отдел „Агростатистика“. През периода 2007 – 2008 г. е експерт в работни групи за изготвяне на мерките по ПРСР към МЗХ в София. От 2010 г. е асистент, а от 2019 г. – гл. асистент в Аграрен университет – Пловдив. Извежда учебни занятия по дисциплини, свързани с развитието на селските райони, аграрната икономика, управлението и оценката на проекти. Паралелно с академичната си дейност, Крум Христов работи активно и във Фондация „Земята източник на доходи“ където допринася за социалното включване на малцинствени групи в аграрния бизнес и за устойчивото развитие на селските райони.

Всичко гореописано допълва неговата теоретична подготовка с полезни за преподавателската работа практически знания и умения.

2. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност.

Кандидатът отговаря на всички задължителни условия по чл. 24 от ЗРАСРБ и на допълнителните изисквания на АУ, съгласно чл. 15, ал. 1 на ЗРАСРБ и чл. 53 на ППЗРАСРБ.

По отношение изискването за придобита ОНС „Доктор“ (чл.53 ал.1 от ППЗРАСРБ) – през 2018 г. гл. ас. д-р Христов защитава дисертационен труд в АУ на тема: „Възможности за развитие на фамилните земеделски стопанства“. Той придобива образователната и научна степен „Доктор“ в научно направление 3.8. „Икономика“.

По отношение на изискването за минимален академичен стаж (чл.53. ал. 2 от ППЗРАСРБ) - общият трудов стаж на д-р Христов като преподавател е около 16 години, от които 7 години като „главен асистент“. Очевидно кандидатът покрива напълно законовото изискване за минимален академичен стаж от две години.

По отношение на изискването за публикуван монографичен труд (чл.53. ал. 3 от ППЗРАСРБ) – кандидатът е представил хабилитационен труд на тема „Влияние на структурните промени в аграрния сектор върху развитието на селските райони в България“. Трудът е рецензиран от двама много уважавани в научните среди рецензенти, публикуван е през 2025 г. в Академично издателство на Аграрния университет и е с обем 179 страници, т.е. надвишава значително изискуемия минимум. Тематиката на монографичния труд, обектът, предметът и времевият период, за който се отнася, не предполага припокриване с дисертационния труд на кандидата, което отговаря на законовото изискване на чл.24, ал.1, т.3 от ЗРАСРБ.

*По отношение на изискването да отговоря на съответните минимални национални критерии и на изискванията по чл. 1а, ал. 2; (чл.53. ал. 4 от ППЗРАСРБ) – кандидатът е постигнал общо **602.91 точки** (от показатели: А- 50 т; В-100 т; Г-282.91т; Д- 75 т.), което значително надвишава изискуемия праг от 400 точки. В доказателство на това е раздел „Национални минимални изисквания съгласно ЗРАСРБ“ от представената справка за изпълнение на количествените изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ в АУ.*

По отношение на изискването да няма доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове (чл.53. ал. 5 от ППЗРАСРБ) – към момента не е установено такова.

Крум Христов е *разпознаваем изследовател* с приноси в областта на управлението и агроикономиката. Многократните му участия на национални и международни форуми е доказателство за неговия потенциал да се развива и желанието му да работи за издигане имиджа на АУ.

Въз основа на всичко посочено по-горе, относно разностранната и задълбочена преподавателска и научноизследователска работа на гл. ас. д-р Христов, считам че *той напълно отговаря на количествените и качествените изисквания* за заемане на академичната длъжност „*Доцент*“ на АУ - Пловдив.

3. Оценка на учебно-преподавателската и научно-изследователска дейност

Гл. д-р Крум Христов има осигурена преподавателска натовареност по дисциплините: „Развитие на селските райони“, „Световно аграрно стопанство“, „Разработване и управление на проекти“, „Аграрна политика“, „Аграрна икономика“, „Икономико-математическо моделиране“, „Регионална икономика“ както в ОКС „Бакалавър“, така и в ОКС „Магистър“. През последните 5 години, средногодишната

преподавателска натовареност на гл. ас. д-р Крум Христов е над 1000 часа, с което се изпълнява изискването на ПРАСАУ (чл. 64, ал. 2) за заемане на академичната длъжност „доцент“. Той е бил научен ръководител на 24 дипломанти, при разработването на техните бакалавърски и магистърски тези. Гл. ас. д-р Крум Христов има разработени учебни програми за всички изведжани от него дисциплини, някои от които са на английски език.

Отлично впечатление прави активното му участие в проектна дейност на университета. Гл. ас. д-р Христов е взел участие в международни, национални и вътрешно университетски научни и образователни проекти, по-важни от които са: „Иновационни модели за повишаване на конкурентоспособността на земеделските стопанства в България (АГРОИН)“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“ (2018–2020 г.); „UNIGreen” – European University Alliance – Erasmus+; „Green Impact” – Erasmus+ KA2; „NICOPA” – Erasmus+ KA2; „CUPAGIS” – Erasmus+ KA2;

Високата проектна активност дават основание да се заключи, че д-р Христов е придобил достатъчно опит и рутина и свидетелства за професионализъм в преподавателската му работа.

Учебно-преподавателската и научна дейност на гл. ас. д-р Христов като лектор, автор на множество научни публикации и участник в научно-изследователски проекти, напълно съответства на изискванията за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в АУ – Пловдив.

4. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

Внимателното запознаване с научната продукция ми дава основание за следните изводи и обобщения:

Първо, гл. ас. д-р Христов участва в настоящия конкурс с достатъчна научна продукция, чийто обем възлиза на 510 *стандартни страници*. Относителният дял на самостоятелните публикации е 19 %, а публикациите в съавторство – 81 %, което свидетелства, че кандидатът за доцент притежава не само *ярко изразена способност за работа в екип*.

№	Вид на публикациите	Самостоятелни		В съавторство		Общо
		Български език	Английски език	Български език	Английски език	
1	Монографии	1	-	-	-	1
2.	Книга на база дисертационен труд	1	-	-	-	1
3	Студии	-	-	-	-	-
4	Статии	-	-	-	16	16
5	Научни доклади	-	2	1	-	3
6	Учебници и помагала	-	-	-	-	-
	Общо:	2	2	1	16	21

Второ, публикациите на д-р Крум Христов разкриват амбицията му да изследва актуални, сложни и значими за съвременната наука и бизнес практика проблеми. Неговите интереси са фокусирани върху предизвикателствата и възможностите на българското земеделие за устойчиво развитие, а акцентът е поставен върху семейните

стопанства, политиките за развитие на селските райони и структурните промени в отрасъла.

Монографията заслужава висока оценка както от теоретична, така и от практическа гледна точка. Тя засяга тема и проблеми, отнасящи се пряко до тематиката на обявения конкурс.

Анализът на представените в настоящата процедура публикации показва, че те се отличават, както с актуалност и оригиналност, така и с ясна методическа рамка и професионална интерпретация на емпиричните резултати. Те не повтарят публикации, свързани с предходни конкурси. По своята съвкупност тези научни трудове разкриват задълбочен научен интерес на гл. ас. д-р Христов в тематичната област на конкурса.

Трето, *седемнадесет* от представените публикации, са в научни списания, реферирани и индексирани в световните база данни *Scopus* и *WoS*, а *две* от представените публикации са публикувани в реномирани издания в други международни бази данни с научна информация. Оценявам положително стремежът на гл. ас. д-р Крум Христов да публикува трудовете си в международни издания, както и такива в национални издания, на английски език (около 86 % публикациите му са на английски език). *Това увеличава значително потенциала на неговото творчество да стане разпознаваемо в международните научни среди.*

Четвърто, общият брой на *цитиранията* е *5*, всички в световните база данни *Scopus* и *WoS*. Тази информация доказва, че изследователските постижения на кандидата са *намерили признание и публична известност сред научната общност.*

Представените публикации и участието му в проектната дейност атестират гл. ас. д-р Крум Христов като *сериозен и перспективен научен работник.*

5. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси

Публикациите съдържат редица научни, научно-приложни и приложни приноси с различна степен на значимост за икономическата наука:

- Извършен е анализ на въздействието на ОСП след присъединяването на България към ЕС. Направена е оценка на разпределението на директните плащания, предизвикателства пред производителите при участие по инвестиционното подпомагане. Изследвани са нагласите на фермерите и са направени препоръки за по-ефективно прилагане на политиките.
- Извършен е критичен анализ на предизвикателствата пред дребните производители. Направени са препоръки за подобряване на достъпа им до подкрепа.
- Разработени са методики за оценка на конкурентоспособността, с фокус върху възможностите за повишаване на добавената стойност в отрасъла.
- Изследвани са тенденциите в преструктурирането на земеделието. Предложени са модели за подкрепа на семейните стопанства и стратегии за балансирано регионално развитие.

Обобщено научните постижения на гл. ас. д-р Крум Христов считам за *негово лично дело* и могат да бъдат отнесени към групата на „*обогатяване на съществуващите знания*” и на „*приложение на нови научни постижения в практиката*”, а така също и

„получаване на нови данни и факти“ за изучавани икономически обекти.

6. Основни критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки, същевременно си позволявам да дам следните препоръки за бъдещата работа на кандидата:

- С цел усъвършенстване на учебния процес, препоръчвам кандидатът да положи усилия за разработване на учебници и учебни помагала по дисциплините, които ще извежда.
- Препоръчвам да насочи усилията си към ръководство на научноизследователски проект, чиято тематика отговаря на неговите трайни академични интереси.

7. Заключение

Въз основа на гореизложеното мога да обобщя, че е налице една убедителна кандидатура за заемане на академичната длъжност „Доцент“ на Аграрен университет. **Гл. ас. д-р Крум Христов** е перспективен учен, съчетаваща научноизследователската с практико-приложната дейност, доказал своите постижения и в учебно-преподавателската работа.

Документите по конкурса свидетелстват, че са изпълнени всички *национални минимални критерии и количествените, и качествените изисквания* на Аграрен университет за заемането на академичната длъжност „Доцент“.

С пълна убеденост давам ПОЛОЖИТЕЛНАТА си оценка и препоръчвам на останалите уважавани членове на Научното жури да гласуват ЗА ПРИСЪЖДАНЕ на академичната длъжност „Доцент“ на гл. ас. д-р Крум Христов Христов в ПН 3.8. Икономика, научна специалност Икономика и управление (селско стопанство).

23.02.2026 г.
гр. Пловдив

Изготвил становището:

/ проф. д-р В. Николова-Алексиева /